

UiT Norges arktiske universitet – 2018

Septentrio Academic Publishing

<http://septentrio.uit.no/>

Septentrio Reports, nummer 3, 2018

ISSN: 2387-4597

DOI: <http://doi.org/10.7557/7.4432>

Denne rapporten er lisensiert under [Creative Commons Navngivelse 4.0 Internasjonal](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)
lisens:

Internasjonale studenter og plagiering: kultur, holdninger og verdier

Vibeke Bårnes, fagreferent i samfunnsfag og religion
Universitetsbiblioteket, UiT Norges arktiske universitet
2018

Undervisning i informasjonskompetanse ved UiT

Fagansvarlige ved UB - Universitetsbiblioteket, UiT har i mange år undervist nye og viderekomne studenter i informasjonskompetanse der tema som kildekritikk, informasjonssøk, opphavsrett, siteringsregler og referanseteknikker blant annet inngår. Jeg har i flere år gitt våre internasjonale studenter det samme tilbudet på engelsk. Da viser jeg med tall hvor ofte plagieringssaker (såkalte *disiplinærsaker* eller *irregular cases*) forekommer ved UiT. På forespørsel om antall disiplinærsaker fra 2015, svarte studiedirektør Heidi Adolfsen i en epost til meg fra 25.10.2016: «Det var 29 disiplinærsaker i 2015, og i 21 av 25 fuskesaker som gjaldt plagiering ved hjemmeeksamen kommer studenten fra annen språk- og kulturbakgrunn.»

Dette høye antallet gjorde jeg de internasjonale studentene eksplisitt oppmerksom på i et lysbilde med overskrifta: «Some hard facts» i forelesninga om informasjonskompetanse (Information literacy) 11. august 2016 og 10. august 2017. Forelesninga er integrert i introduksjonsuka for nyankomne utenlandsstudenter og er for øvrig obligatorisk i den forstand at de må signere ved oppmøte. I etterkant blir hele forelesninga (PowerPoint-presentasjonen) lagt ut som PDF på deres kontaktside/hjemmeside. Dermed burde denne informasjonen nå ut til alle nye internasjonale studenter slik at argumenter som at «dette visste vi ikke» ikke er gyldig som forsvar mot eventuelle anklager om plagiering.

Hvordan skal vi forstå og forklare at forekomsten av plagieringstilfeller er så høy blant internasjonale studenter, og så mye høyere enn blant de norske studentene (de er jo prosentmessig også mange færre i antall)? Og hva må til for å forebygge denne tendensen? Bedre enn å «skremme» studentene med at det fins elektroniske tekstsammenlikningsprogram som sporer plagiering (f.eks. Ephorus og Urkund), må vi sikre oss at studentene forstår og lærer hvordan de kan oppnå god kildebruk, og dermed enklere kan unngå plagiering. Dette tar jeg selvfølgelig opp i forelesninga med flere eksempler. Vi ser likevel et behov for å videreutvikle undervisningen i kildebruk for internasjonale studenter, slik at de er bedre forberedt på det som venter dem av krav og forventninger i høyere utdanning i Norge. Som et første steg, ved å søke litteratur om plagiering blant internasjonale studenter, vil jeg her prøve å finne noen generelle årsaker og forklaringer på fenomenet som kan gi oss en større innsikt i problemstillinga, som igjen vil gjøre det enklere å justere dagens undervisningstilbud.

Ulike kulturer, ulike tradisjoner?

Ulike regelverk og forventninger kan gjelde for ulike fag, ulike institusjoner og ulike land, og vi vet at det er store kulturvariasjoner i om, hvorvidt og i hvilken grad slurv, unøyaktigheter og regelrett plagiat tolereres (Carroll 2007; Gillespie 2016; Haitch 2012; Rekdal 2009). Den økte globale tilgangen til elektroniske og digitaliserte ressurser, kombinert med avansert teknologi, kan føre til at kildehenvisninger enklere kan overses eller glemmes, spesielt når en eksplisitt forfatter eller kilde ikke trer tydelig frem i dokumentet. Lett tilgang til kilder på internett gjør at fristelsen for å «låne», klippe og lime eller omarbeide teksten slik at det ser ut som ens eget arbeid kan være ei forklaring på plagiering. Uvaner, uforstand eller direkte uvitenhet fra tidligere skolegang kan også forklare at de tar med seg slike holdninger til kildebruk i tidligere utdanning til andre akademiske institusjoner.

Vi vet at definisjoner og holdninger til plagiering og akademisk kultur kan variere i ulike land, kulturer og institusjoner (op.cit). Erfaring har vist at enkelte internasjonale studenter er ukjente med hva som regnes som plagiat ved norske læresteder. For enkelte utenlandsstudenter, særlig de fra ikke-vestlige land, kan plagiering slik vi definerer det være et ukjent begrep eller noe de ikke har et bevisst forhold til. Derfor er det viktig at de blir gjort oppmerksom på hva vertslandets og institusjonens definisjon på plagiering er, og at akademisk redelighet og plagiering kan defineres forskjellig fra den akademiske kulturen de kjenner fra sitt hjemland.

Språkbarrierer?

I en nettartikkel som diskuterer hvorvidt utenlandske studenter i USA er mer tilbøyelig til å plagiere enn de amerikanske, argumenteres det med at engelsk som andrespråk utgjør en språkbarriere som kan få disse studentene til å vegre seg for å parafrasere kilder. I tillegg er mange internasjonale studenter ikke vant med det amerikanske referansesystemet. Land som India og Kina nevnes spesielt: «Interestingly, in both countries, the strong commitment to academic integrity that we experience in the United States is missing” (WhiteCheckBlog 2016). I tillegg kan faktorer som familiepress/«family honor», høye forventninger, krav til gode resultater og kostbar utdanning som forekommer i mange land og kulturer, føre til at studentene tar uryddige eller ulovlige snarveier.

I samme artikkel nevnes det at «[s]mall universities have less cheating than larger, public universities, and schools with an established “honor code” have less cheating than those without one.” Hvis dette stemmer, kan man håpe på at UiT Norges arktiske universitet, som må regnes som et lite universitet i global sammenheng, vil være i stand til lettere å bekjempe juks og plagiering. Det blir også viktig å bevisstgjøre dette ved opplæring, regler og rutiner slik at det også her etableres en «honor code» for både studenter og lærere/forskere når det gjelder holdninger til akademisk redelighet (se også Kunnskapsdepartementet 2017; Universitets- og høgskolerådet 2012).

Forebygging viktig

Russell Haitch (2012:264) mener det er viktig å forstå årsakene til plagiering, spesielt blant internasjonale studenter, og at vi må komme bort fra en «detect-and-punish model» til en «educate-and-prevent model» for å kunne håndtere og forebygge plagiering. Han nevner også tidspress, språkforskjeller og uklare regler som årsaker til at utenlandsstudenter har større problemer enn «domestic students». Haitch (2012:265) sier videre: «It is generally believed that international students face a greater temptation to plagiarize, and they stand a greater chance of getting caught, since stylistic differences are more obvious. " Dette kan kanskje være en del av forklaringa på hvorfor utenlandske studenter har så mye høyere plagieringsfrekvens enn de norske ved UiT.

Vestlig forståelse av ytringsfrihet og opphavsrett

Gabriella M. Gillespie (2016:2) fra University of South Carolina hevder at plagiering er et vestlig begrep og begrunner det med et sitat fra Duff et al. (2006:675): "... the notion of 'stealing' another's work has its origins in the peculiarly Western conjunction between the 'growth of the notion of human right' (freedom of speech) and the 'stress on individual property' (copyright)." Videre mener hun at ikke alle kulturer uten videre går god for dette synet. Hun nevner eksempler på asiatiske studenter som belønnes mer ved å reproducere forelesningsnotater og lærebøker enn å sitere fra fagbøker og annen forskningslitteratur. I tillegg forventes det ikke at studenter kan forbedre eller «finne opp» noe som allerede er forsket på og skrevet om tidligere.

Dette kan støttes med et sitat fra en annen artikkel:

In some traditional cultures in Asia and the Middle East, for example, college students are expected to quote or paraphrase the best known political or religious authorities without attribution because readers, especially professors, are expected to know what texts are being circulated. Indeed, it might be a serious insult to the teacher if the student writer formally cites the text being borrowed (Howard 1999).

Historiske og krysskulturelle perspektiv på kopiering og plagiering

Vestlig historie og filosofi, spesielt opplysningstida og kapitalistisk ideologi, vektlegger individualisme og privat eiendomsrett. Opplysningstida lærte oss at mennesket (the human mind) er opphavet til all kunnskap og visdom, ikke Gud. Og kapitalistisk ideologi vektlegger at ressurser og produksjonsmidler skal være i privat eie eller privat kontrollert. Denne tankegangen ligger også bak begrepet om intellektuell eiendomsrett eller opphavsrett som definerer kopiering og plagiering som å ta en annens arbeid eller åndsverk og presentere det som sitt eget.

I enkelte samfunn, som Kina, Korea og Japan, som har vært under konfusiansk innflytelse, har de en mer kollektivistisk forståelse av kunnskap der store ideer ikke kan tilskrives enkeltpersoner. Her er også memorering av felles kunnskap ved gjenfortelling og reproduksjon av «store mestere» viktigere enn individuelle og selvstendige utlegninger, slik vi forventer at vestlige studenter skal skrive faglige arbeid. I disse samfunnene regner man med

at kjenner man til den felles kunnskapen, vet man også hvem kildene eller opphavspersonen er. Derfor er det ikke nødvendig å sitere eller referere til kildene. Faktisk har noen rapportert at å sitere kildene kan oppfattes som en fornærmelse mot leserens intelligens og kunnskap (Buranen og Roy 1999: 63-74). Det betyr at forfatterskap, opphavsrett (til såkalt intellektuell eiendom) og regler for kildehenvisninger er underlagt kulturell forståelse og definisjon. Da kan man anta at for noen studenter fra «fjernkulturelle» land, er ikke plagiering en bevisst og overlatt handling, men basert på misforståelse og uvitenhet om gjeldende regler for sitering og henvisning. Derfor blir det viktig for utdanningsinstitusjonene og underviserne å være seg dette bevisst og gi opplæring og innsikt i hva som forventes av et skriftlig studentarbeid i studentens vertslend.

Forståelse av selvstendig oppgaveskriving

Flere studier viser at det er mer sannsynlig at internasjonale studenter plagierer uaktsomt enn med vilje (unintentional rather than intentional). De vet eller skjønner altså ikke at de plagierer, og reglene kan være uklare for dem eller til og med fraværende. Da blir det viktig for oss å fortelle hva som forventes av studenter ved norske (og vestlige) universitet. I mine forelesninger for internasjonale studenter har jeg et lysbilde som tydelig klargjør at en oppgave verken kan besvares *uten* henvisninger eller sitater fra øvrig litteratur, eller *bare* inneholde sitater og parafraseringer av andres tekster, men at en balansert og selvstendig fremstilling må bygge på begge deler.

I uformelle samtaler med faglærere og ansatte på *Seksjon for internasjonalisering av studier* ved UiT har jeg forstått at enkelte studenter ikke helt forstår at de skal skrive et selvstendig arbeid der kilder skal understøtte og belegge deres argumenter, analyser og konklusjoner. Studenter har for eksempel levert hjemmeoppgaver med gode og korrekte kildehenvisninger; problemet har vært at oppgaven nesten utelukkende besto av sitater og parafraseringer fra andre kilder uten en selvstendig diskusjon eller konklusjon rundt temaet i oppgaven. Den andre ytterlighet er innleveringer nesten uten henvisninger der studenten har skrevet en «skolestil» basert på egne meninger og betraktninger. Derfor har jeg et lysbilde der jeg gjør dem eksplisitt klar over denne forskjellen og viser at det forventes at man må bruke relevant støttelitteratur (utover pensum) for å vise at man har lest, forstått og er i stand til å integrere akademiske kilder i en faglig diskusjon og analyse omkring et tema.

Kulturelle og etiske ulikheter

Det er viktig å være bevisst på at det er kulturelle og etiske forskjeller mellom ulike land og akademiske institusjoner. Der noen har en kollektivistisk innstilling til kilder og lærdom (flere land i Asia og Afrika), har andre land (USA og Europa) et individualistisk syn der selvstendighet og kreativitet forventes og belønnes, og der vitenskapelige idealer som akademisk ryddighet og redelighet settes høyt.

I møte med nye internasjonale studenter er det viktig å legge vekt på det positive ved god og korrekt siteringsteknikk mer enn å straffe og skremme med konsekvensene ved plagiering. Ved at vi bedre forstår kulturelle forskjeller og hva ulike holdninger til kildebruk, referansebehandling og plagiering innebærer, kan vi bedre bli i stand til å gi de internasjonale studentene tydelig og korrekt informasjon om hva som forventes av dem og hva vertsuniversitetet legger i begrepene opphavsrett, forskningsetikk og akademisk redelighet og der vitenskapelige idealer som uavhengighet, grundighet, redelighet, etterprøvbarehet og kritisk holdning settes høyt.

Det fins utallige artikler om plagiering ved søk i Google scholar, spesielt relevante er treffene på søkeordene *plagiarism*, *crossculturally* eller *international students*. Her kommer det ofte frem at plagiering må ses på som en kulturell konstruksjon eller begrep (concept) og forstås ut i fra geografiske, historiske og kulturelle sammenhenger en student har sin faglige sosialisering fra, i møte med en ny universitetskultur i et nytt land eller en ny verdensdel.

I dagens globale og «migrable» verden er utveksling av studenter større enn noen gang tidligere. Derfor blir det viktig å forske på og forstå hva plagiering betyr i ulike sammenhenger og fra ulike ståsteder.

Internasjonal enighet

En forskningsetisk konferanse i Singapore i 2010 kom til internasjonal enighet omkring plagiering som et alvorlig normbrudd. 340 deltakere fra 51 land sluttet seg til en generell forskningsetisk erklæring for alle fagområder, *Singapore Statement on Research Integrity* (WCRI 2010) (Kalleberg 2016:70). Kalleberg sier videre at plagiering ikke nødvendigvis er «isolerte individers tilbøyelighet», men at det først og fremst har med «rolleregulert virksomhet i institusjonell og kulturell kontekst» å gjøre, dvs. miljøet rundt plagiator (op.cit.: 72-73).

Tillegg november 2017

Notatet så langt er skrevet før fjorårets tall om disiplinærsaker ved UiT var tilgjengelige. Jeg har nettopp mottatt *Årsrapport 2016, Universitetets klagenemd* fra Avdeling for utdanning. Her fremgår det at antall disiplinærsaker i 2016 har økt fra 29 året før til 43 året etter. Økningen forklares delvis med økningen i antall studenter, men man ønsker likevel en analyse av mulige (andre) årsaker til denne økningen. 35 av de 43 disiplinærsakene gjaldt plagiering ved hjemmeeksamen. Dette skriver rapporten, side 16:

Antall hjemmeeksamen som automatisk gjennomgår tekstgjenkjenningssystem har økt drastisk i 2016, fra 6350 hjemmeeksamen høsten 2015 til 14 495 høsten 2016. Det må kunne legges til grunn at dette har sammenheng med økt antall fuskesaker i 2016.

Videre står det på side 17 (min kursivering):

I 29 av de 35 sakene om fusk ved hjemmeeksamen gjaldt det fusk i form av utilstrekkelig kildehenvisning, herunder særlig henvisning til nettkilder. *En gjennomgang av sakene viser at*

universitetet i de aller fleste tilfeller har oppfylt sin informasjons- og veiledningsplikt angående regler for kildebruk. I 2015 skyldes flere av frifinnelsene at universitetet ikke hadde sannsynliggjort at studenten hadde fått tilstrekkelig opplæring og veiledning om reglene om kildebruk. I 2016 var det imidlertid ingen slike saker. En gjennomgang av sakene fra 2016 viser at i 12 av fuskesakene som gjaldt plagiering ved hjemmeeksamen kom studenten fra annen språk- og kulturbakgrunn. I 2015 var det 21 slike tilfeller. Dette er en betydelig nedgang, og kan skyldes at universitetet i større grad har overholdt sin veilednings- og informasjonsplikt overfor utenlandsstudenter når det gjelder regler om kildebruk.

Siste linjer er jo oppløftende da disse tallene og nemndas konklusjon sannsynliggjør at opplæringa i forebygging av juks og plagiering har hatt virkning. Forelesninga i informasjonskompetanse som UB gir de internasjonale studentene er som nevnt obligatorisk med signering. Dette kan ha virket forebyggende når vi leser hva rapporten sier på side 18:

I 2016 forelå det omtrent ingen anførsler fra utenlandsstudenter om at vedkommende ikke hadde forstått reglene om kildebruk. I de fleste sakene har studenten valgt å ikke uttale seg. Dette kan tyde på at studenten har fått tilstrekkelig informasjon og innehar forståelse for reglene om kildebruk, men valgte å fuske likevel.

I min e-post til Avdeling for utdanning spurte jeg om det foreligger differensierte opplysninger om hvilke land/kontinent disse studentene kommer fra, og om det fins tall fra andre norske universitet som vi kan sammenlikne oss med, men slike opplysninger hadde de dessverre ikke. Det de imidlertid har tall på er at i 2016 gjaldt 10% av sakene om uregelmessigheter ved eksamen masternivå, mens 83% av sakene gjaldt bachelornivå. Ph.d-nivået sies det ingenting om.

For vår del som undervisere i informasjonskompetanse, herunder forebygging av plagiering og juks, akademisk redelighet og korrekt referansehåndtering, er det gledelig at nedgangen er stor blant de internasjonale studentene. Men som rapporten også peker på, svinger tallene fra år til år, og det er vanskelig å konkludere entydig. Vi må uansett fortsette det arbeidet vi gjør, forbedre informasjonen, samt nå bredere ut til alle studenter, både nye og viderekomne uansett kulturell eller geografisk bakgrunn.

Kommentar 2018

Faggruppeleder undervisning og læringsstøtte ved Universitetsbiblioteket, Helene N. Andreassen, har i en kommentar 12. april 2018 presisert følgende: «Universitetsbiblioteket UiT jobber kontinuerlig med å bidra til god kildebruk blant institusjonens studenter og ansatte. Undervisningstilbudet vårt blir stadig utvidet, og jeg ønsker avslutningsvis i dette notatet å nevne to konkrete tilbud. *iKomp* er en innføring i informasjonskompetanse, bygd opp som et gratis, åpent og fleksibelt nettkurs. Her kan studentene lære om læringsstrategier, hvordan de innhenter faglig informasjon, hvorfor de bør være kildekritiske, og hvordan de skal bruke andre kilder i egne tekster. Kurset består av tekster, videoer, aktiviteter og quizer. *iKomp*

kommer i både norsk og engelsk versjon, og er tilgjengelig på www.ikomp.no. *Take control of your PhD journey* (GEN-8001) er en tverrfaglig, engelskspråklig seminarserie for UiTs ph.d.-studenter, med fokus på overførbare ferdigheter knyttet til kildebruk og publisering (akademisk redelighet, litteratursøk, open access, håndtering av forskningsdata). Seminarserien holdes to ganger årlig og er en del av High North Academys kursportefølje. Det er formelt lagt til HSL og gir 2 studiepoeng. Les mer om Take control her: <https://uit.no/ub/laringsstotte#linje2>.»

Kilder

Buranen, L. & A. M. Roy (Eds.) (1999): "But I wasn't cheating: Plagiarism and cross-cultural mythology." I: *Perspectives on plagiarism and intellectual property in a postmodern world*. Albany, NY: State University of New York Press.

Carroll, Jude (2007): *A handbook for deterring plagiarism in higher education*. 2nd ed. Oxford: Oxford Center for Staff and Learning Development.

Duff, A. H., Rogers, D. P., & Harris, M. B. (2006): International engineering students - avoiding plagiarism through understanding the Western academic context of scholarship. *European Journal of Engineering Education*, 31(6), 673–681. <https://doi.org/10.1080/03043790600911753>

Gillespie, Gabriela M.: "Guide to Advising International Students about Academic Integrity". *Teaching Theology and Religion*, vol.19, issue 3, July 2016. <https://dus.psu.edu/mentor/2012/03/guide-to-advising-international-students-about-academic-integrity/> [Lesedato 24.11.2016]

Haitch, Russell: Stealing or Sharing? Cross-cultural Issues in Plagiarism in an Open-Source Area. *The mentor: An Academic Advising Journal*. March 2, 2012. (DOI: 10.1111/teth.12337). <https://doi.org/10.1111/teth.12337> [Lesedato 24.11.2016]

Howard, Rebecca Moore (1999): "Cultural Perspectives on Plagiarism". I: *Standing in the shadow of Giants: Plagiarists, Authors, Collaborators* [Forfatterens henvisning]. <http://www.wsulibs.wsu.edu/library-instruction/plagiarism/cultural-perspectives> [Lesedato 15.02.2017]

Kalleberg, Ragnvald (2016): "God og dårlig henvisningsskikk i forskning.» I: Vinther, Torkild, Vidar Enebakk og Jacob C. Hølen (red.): *Vitenskapelig (u)redelighet*. Doi 10.17585/noasp.8.27

Kunnskapsdepartementet (2017). Lov om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven). <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2017-04-28-23>

Rekdal, Ole Bjørn: «Fakta på ville veier og henvisninger hinsides fornuften». *Tidsskrift for samfunnsforskning* 2009 nr. 3, Årg. 50.

<http://psykstip.b.uib.no/files/2014/04/Rekdal2009Fakta-p%C3%A5-ville-veier-og-henvisninger-hinsides-fornuften.pdf> [Lesedato 24.11.2016]

Universitets- og høyskole (2012). Plagiering i universitets- og høyskolesektoren: Felles problem, felles ansvar.

http://www.uhr.no/documents/Plagiering_rapport_fra_arbeidsgruppe_19_desember.pdf

WhiteCheckBlog: <http://en.writecheck.com/blog/2011/10/20/are-foreign-students-more-prone-to-plagiarism>) [Lesedato 24.11.16.]

Tromsø 16.04.2018

Vibeke Bårnes